

Redacția, Administrația și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Servori nefraccați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
R. Mosse, Hasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukes, A. Opatik, J. Donneberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colônă 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta“ esse în fiă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 2 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrației, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 153.

Brașov, Sâmbătă, 11 (23) Iulie

1892.

Gladstone.

Brașov, 10 Iulie v.

Scirile mai nouă, ce sosesc din Anglia asigură, că marele bărbat de stat engles, șeful partidei liberale din Anglia, lord Gladstone, a câștigat victoria la ultimele alegeri pentru parlamentul engles, rezultatul alegerilor fiind 314 ministeriali și 356 opoșionali. E invederat dera, că Gladstone intră în parlamentul engles c'o majoritate mai însemnată, de cum se părea la începutul campaniei electorale.

Faptul acesta nu ni-lu putem explica altfel, decât având în vedere marea popularitate, de care se bucură Gladstone la Englesi. Popularitatea acesta a frânt și ultimele bariere cu cari Salisbury își îngrădise politica sa, prin care de altfel, trebuie să recunoscem, șeful conservatorilor englesi a dobândit în timpul din urmă multe succese politice.

Isbânda lui Gladstone nu constituie numai un fapt remarcabil din punct de vedere politic, ci este și o frumoasă pagină în istoria constituționalismului engles. Acesta pentru-că nu cunoscem, ca în vre-unu stat constituțional să se facă alegeri mai libere cum s'au făcut alegerile recente în Anglia. N'am auditu să se fi întemplat în cele 600 centre electorale din regatul Mării Britanii corupțiuni, violențe, cu atât mai puțin ciocniri sângeroase, presiuni și abuzuri de totu felu, cum de pildă se întempla la noi, în „fericita“ și „liberala“ Ungaria, ai cărei cărmuitori strigă mereu, că numai constituționalismul engles se poate asemăna cu cel ungurescu, — cu tôte că deosebirea e ca între cer și pământ.

Deși bătrân, peste 80 de ani, Gladstone, anteluptătorul cel mai înocatu alu politice, ce are în vedere interesele generale și libertatea de dezvoltare nețermurita a poporului său, pășese în parlamentul engles cu ideia de a realiza o reformă, am pute dice uriașă, care nu numai că va da o nouă formă constituției englese, dera va străforma chiar și organismul de stat alu Mării-Britanii. Inspiratu adecă de cel mai puru liberalismu Gladstone are de gând să rezolveze cestiunea autonomiei Irlandei, care de seculi este jertfa unei politici esclusive, tratată fiindu ca o provincie cucerită și prin urmare supusă unui regim nemilos, am pute dice despoticu. Pe lângă această mare reformă, Gladstone a mai luat în programul său și rezolvarea cestiunii muncitorilor.

Nu pentru întâia dată pășese Gladstone cu acestu program înaintea parlamentului engles. Scim, că în ciclulu parlamentarului trecut tocmai Home-rule a trântitu de pe fotoliulu ministerialu pe liberalulu Gladstone, care își întrebuințase tôte forțele, ca să ducă la isbândă cauza Irlandei.

Nu se pôte sci, decă îi va succede lui Gladstone, ca cu majoritatea sa de 40 voturi, să pôtă duce la sfârșitu bunu reforma, pentru care elu luptă de atâta timp. În privința acesta păreri politicanilor englesi diteru. Unii susțin, că cu greu va pute elu să tranșeze în modu favorabilu această mare cestiune, mai ales, că în Anglia partidele opoșionale, ori diferitele fracțiuni dolesc multu să țină la independența lor de acțiune parlamentară, adecă să nu se angajeze cu guvernele în cestiuni a căroru is-

bândă e problematică. Alții din contră dicu, că decă pactulu uniunei cu Irlanda, dela 1799, s'a votatu c'o majoritate de unu singuru votu, unu cabinetu Gladstone îl va pute anula cu multu mai ușoru, dispunându de o majoritate de 40 voturi.

Mai sunt însu și alte piedeci, cari se prevede, că voru crea greutăți planurilor lui Gladstone. Deși candidații irlandezi de rândulu acesta au isbutitu să fiă aleși în număr de 75—80, totuși Gladstone nu pôte conta la ei în tôte împrejurările. Se crede adecă în eventualitatea, că ei voru pretinde în cestiunea Home-rule maru concesiuni în schimbulu votulu lor, dera cu concesiunile acestea nu se voru învoi nici însu liberalii. O a treia piedecă în cestiunea Home-rule sunt și acele elemente radicale și socialiste, cari furișându-se în partida liberală, voru pretinde siguru, ca șeful viitorulu cabinetu engles să rezolveze mai întâiu cestiunea muncitorilor și numai după ce va fi făcutu acesta, să intre în luptă cu opoștia pentru cauza Irlandezilor.

Iacatu privește politica esternă, nu se pôte sci cu siguritate, ce efectu va avé asupra ei revenirea lui Gladstone la putere. Pressa străină aderentă a triplei alianțe se teme, că unu guvern Gladstone va influența nefavorabilu asupra raporturilor alianței întreite, cu care elu n'a prea simpatizat, ba dimpotrivă s'ar pute dice, că Gladstone a înclinatu mai multu spre Parisu, decâtu spre Berlinu. Se mângăie însu numitele foi cu o declarația, ce-a făcutu lordulu Rosebery, care se fi quis, că în politica esternă cabinetulu Gladstone va păși pe urmele cabinetulu Salisbury.

Credem a nu fi de prisos,

decă vomu aminti la acestu locu împrejurarea, notorică de altfel, că Gladstone a fostu pururea cel mai sinceru sprijinitor alu libertății și neatârării statelor din Balcani și nu odată s'a pronunțatu forțe favorabilu față cu nișințele de cultură și de progresu ale națiunilor emancipate din Orientulu Europei. Dela elu derivă axioma: „Orientulu să fiă alu poporeloru orientale“.

Viitorulu va arăta, decă bătrânulu, dera vecinicu tēnerulu în sentimente și idei Gladstone, își va pute realiza dorințele și aspirațiunile politice sale. Unu lucru însu e mai pe susu de ori-ce îndoieală: unu guvern, în fruntea căruia va sta elu, nu va face decâtu ca poporul engles să pășescă totu mai înainte pe drumulu civilizațiunei, alu libertății și măririi, pentru care marele bărbat de stat luptă și se jertfese de mai bine de peste o jumătate de vecu.

CRONICA POLITICA.

— 10 (22) Iulie.

„Münchener Allgemeine Zeitung“ dela 20 Iulie se ocupă într'unu primu articulu cu politica de naționalități din Ungaria. Articulu dice, că n'ar avé nimic contra sistemulu de maghiarisare alu d-lui Szapary. Decă elu n'ar avé tendința de a desbrăca de naționalitatea lor pe poporele nemaghiare din Transilvania și Ungaria. Decă d-lu Szapary vré să fiă justu și echitabilu în guvernarea sa, atunci se nu umble cu vexațiuni, persecuții și tiraniă, mijloce, cu cari ar voi societatea maghiară să rezolveze cestiunea naționalităților. Reflectându la ideia lui Szapary, oă naționalitățile trebuie cucerite prin cultură, toia germană dice, că cultura acesta nu pôte să fiă alta, decâtu o cultură propagată în limba fiă cărei naționalități. O cultură „unitară maghiară“ este o utopiă, o tendință ză-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(4).

O despărțire.

după Ed. Sylvin.

IV.

Dr. Lancol era o persoană bine cunoscută nu numai în Plombières, dera chiar la Remiremont și până la Luxeuil, din cauza originalității sale, eleganței sale și a succesoru, ce le secera pe lângă femei. Elu trăia dintr'o avere modestă, pe care ar fi voit, să o mărescă. Spre acestu scop, elu încerca a face treburi în drepta și în stanga, fără însu a reuși întru nimic; elu judeca despre tôte: știință, artă, literatură, politică, cu o siguranță, care impunea în orașele de provincie. Div fire mola, nesimțitor și chiar cam laș, elu opunea din principiu o tăcere despre tôte: aceluia, care-i vorbea într'unu modu orecare, elu era unu om gata a se amesteca în ori ce aventură și apoi a se retrage dinaintea primei dificultăți. Tota energia lui era consumată de plăceri. La Parisu, unde petrecea în fiecare anu câte două luni, de câte ori dedea câte o masă

în cerculu amiciloru săi, nu perdea ocaziunea de a străluci prin relațiunile, ce le dedea asupra frumoșei sale averi și prin modul de a destupa vinulu de Champagne. Acestă vanitate însu îl costa scump; dece luni de petrecere în provincie, abia erau suficiente a repara spărtura ce i causase pungei sale petrecerea din Parisu.

Elu voia să pună capetu unei astfelu de vieți; se hotări deci să se însore. După ce în spiritulu său trecu în revistă tôte fetele de maritatu din Plombières și împrejurime, după ce le studiă și restudiă în privința dăstrei și frumșeții, elu se decise în fine pentru Celestina Justin. Atunc se adresă elu unchiulu Justin, arătându-i intențiunile lui; acesta însu, apreiându-i cât merită, îi rise în față la propunerea, ce i-o făcu. Acestă ofensă, ce o resimțise d-lu Lancol, adecă lovitură în amorulu propriu, încă nu era vindecată, când, după trei luni, d-na Vernier se reintorse în Plombières. Prin svonirea publică, elu află despre separarea d-nei Vernier de soțulu ei, precum și multe alte soiuri puțin favorabile pentru renumele d-nei Vernier, pe cari le împrăștiau gurile rele ale orașulu.

D-lu Lancol concepă acum unu altu proiect. Tota diulica nu-lu vedea, decât în strada unde locuia d-na Malaise; trecea de două-deci de ori pe dinaintea casei ei, întrebuințându tôte resursele garderobei sale. Când d-na Vernier, însoțită de mătușa Malaise, mergeau la biserică, elu totdeauna le urmăria, intra în biserică și eșia totu în urmator. Sacristierulu începă a se uimi de atâta asiduitate pentru cele bisericesti din partea d-lui Lancol, mai în urmă însu, vedându scopulu lui, spuse o vorbă în acestu sensu femeii sale, care la rândulu ei o spuse vecinei sale, aceea erași unei bune prietene și așa din vorbă în vorbă, din casă în casă, urmăriile galante ale d-lui Lancol fuseră aflate de întregulu oraș. Când i se vorbea despre acesta, elu lua unu aeru discretu, când se insista mai multu, suridea, și totdeauna apăra virtutea d-nei Vernier, cu totă căldura ce se întrebuințea la apărarea unei cause personale.

Acestă este totul, ce pôte face unu om bine crescut, sub astfelu de împregiurări, — dicea damele cari aflară despre protestările cavalerulu nostru. Altele erași nu-și puteau exprima în destul mirarea în

privința orbirei d-nei Malaise și nu admiteau, cum se pôte tolera o astfelu de purtare din partea unei tinere femei, care a părăsitu pe bărbatul ei după unu așa de scurtu timp și fără nicu unu motivu plausibilu.

Intr'aceea d-na Malaise se bolnăvi, nu gravu, însu îndeajunsu spre a fi reținută în casă. Era în Martie, lună atatu de aspră în munții Vosgi. D-na Vernier era acum nevoită să mergă singură la biserică, se ducea în făcare și totu de atâtea ori era urmărită de d-lu Lancol, ca și de umbra ei. În biserică, d-lu Lancol căuta a se apropia încetul cu încetul totu mai multu de strana d-nei Vernier și ajunsese în cele din urmă cu îndrăsnia până acolo, încatu se aședă pe unu scaun alături de dēnsa. Ea observă acesta și îl privi cu atâta surprindere, încatu elu deveni de totu confus și se retrase fără a putea articula unu cuvântu.

Celestina era departe de a cunoște intențiunile d-lui Lancol, alte grijă de mai mare interesu îi treceau acum prin capulu ei și pe lângă aceea se simțea acum mai nefericită chiar și ca în timpul ce-

darnică, fiind că prin această numai s'ar irita și mai mult spiritele. Este adevărat, continuă „Münchener Allgemeine Zeitung“, că este în Ungaria o lege de naționalitate, această însă e numai literă mōrtă, ȳr în praxă nu s'a pusă niciodată. Faptul acesta l'au accentuat toți episcopii români în convorbirile lor ce le-au avut o'ună diaristă ungară, a accentuat'o și dovedit'o însuși Moosary, care a dișu, că libertatea naționalităților este numai pe hârtiă. Guvernul d'eră are datoria, să nu scurteze pe naționalități în drepturile lor și să nu le răpscă libertatea de dezvoltare.

O telegramă din Londra aduce șoierea, că lord Salisbury va deschide parlamentul engles fără mesagi de tron, și îndată ce va primi un vōt de blamă în camera de jos, el se va retrage. — Gladstone se ocupă deja cu formarea cabinetului. Ministrul de esterne a designat Rosebery, secretar general de stat pentru Irlanda va fi numit Morley fotoliul pentru afacerile interne îl va primi Harcourt, ministru de finanțe va fi numit Fowler, ministru de comunicații Labouchere și ministru de justiție Herschell, rămânendū pentru Gladstone presiul.

„Hamburger Nachrichten“ sustine, că scisiunea între Petersburg și Berlin s'a accentuat cu deosebire în urma politicei urmată de guvernul prusian față cu Poloniei, precum și afluenței centrului catolic. În cursul aceluiași articol, „Hamburger Nachrichten“ declară, că d'ecă o armată rusă ar străbate România pentru a năvăli în Bulgaria, faptul nu ar fi prejudiciabil intereselor germane, decât în cazul când ar exista cu România un tratat analog celui încheiat cu Austria. Orī nu se știe, d'ecă în asemenea tratat există Germania, adaogă fōia în cestiune, care nu s'a angajat cātū de puțin a face răboiu pentru a stabili raporturi de o natură ȳre-care între Rusia și Turcia. Sfirșind, fōia germană d'ice, că afirmarea, că raporturile între Germania și Rusia n'au fost modificate întru nimic prin plecarea principelui de Bismarck, nu stă în picior. Dovadă este faptul, că d. de Caprivi ar fi dispus a primi visita ministrului dirigent al politicei ruse.

Se telegrafiază din Turin, că la 19 Iulie c. au sosit acolo miniștri italieni Giolitti și Genala invitați fiind de reuinnea generală a muncitorilor. Din incidentul acesta ministru-președinte italian a ținut o vorbire în care și-a espus programul s'eu politic. Politica guvernului italian, d'ise Giolitti, se ba-

săză pe idei, cari ținesc la ameliorarea sorții muncitorilor atāt în orașe, cātū și în provincii. În streinătate, continuă Giolitti, n'avem decât un singur scop: a susține pacea și raporturile intime cu tȳte popȳrile vecine. Tendința nōstră înăuntru este, de-a ne îndrepta forțele asupra înlȳțării relațiilor nōstre economice. Sperăm, încheiă Giolitti, că vom pute asigura muncitorilor lucru și plăți echitabile. Vorbirea lui Giolitti a fost primită cu aplause prelungite, când a dișu, că puterea principală a Italiei este a se căuta în legătura strinsă dintre popor și suveran.

ȘCIILE ȳILEI.

— 10 (22) Iulie.

„Adunare valahă disolvată“. Sub titlul acesta cetim în „Magyar Hirlap“ dela 21 Iulie, că în Morlaca, com. Cojocnei, „popii și dascălii valahi a arangiată o adunare anti-maghiară. Autoritatea însă, a disolvată adunarea fiindcă n'a fost anunțată mai 'nainte“. Fōia numită mai spune, că disolvarea „întru-atata a iritată pe Valahi, încăt în mânia lor au năvălit asupra podurilor drumului de țera, pe cari le-au stricată.—De ce se ne mirăm? De volnicia solgăbirăescă, ori de minciuna cu cōrne a lui „Magyar Hirlap“, care presentă pe preoții și pe dascălii români, ca pe nisce răsbunători fără cōpătăiu „asupra podurilor de țera“? Li trebuie omului multă paciență, ca să pȳtă ceti astfel de mojicii diaristice maghiare, cari se pun pe hârtia răbdă ȳre cu scop, de a se batjocuri classa inteligentă română. Așteptăm lămuri asupra acestui acestuia.

„Zastava“ și „Branik“. Despre aceste două diare s'erbesci, cărora li-s'a intentat procesul de presă din cauza unor articoli scriți din incidentul brutalităților comise în contra Românilor la Turda, Șimleu și Arad. — publică „Egyetértés“ în numărul s'eu mai nou un vehement articol, în care se indică pe scurt și „motivele“, pentru cari li-s'a intentat acestor diare procese. Aname „Branik“ a comis „crima“ de-a se declara solidar cu plāngerile Românilor, d'icend, că aceste plāngeri nu sunt numai ale Românilor ci ale tuturor națiunilor nemaghiare din patriă, prin urmare și ale S'erbilor. Cātū pentru brutalitățile dela Arad, Turda și Șimleu, numita fōia s'erbescă le numesc pe acestea „dobiocă asiatică“. Cealaltă fōia s'erbescă, „Zastava“, le aduce aminte Maghiarilor cele întemplate în 1848—49, când d'ice ea — șovinismul maghiară a fost

causatorul tuturor relelor. — Atata este tot. D'ecă și din această voru sci se făurescă procurorii ungureși procese de presă, atunci merită să fi invidiați chiar și de umbra celor mai inverșunate pașale de odinioră ale Turciei.

„Leseverein der Arader rumänischen Culturverein“ spune „Magyar Hirlap“, că ar fi înființat Români din Arad. Fōia ungară d'ice, că noua societate ocupă locul „Progresului“ disolvat și că nu abonază decât foi române și germane. Spune apoi, că nici episcopul Mețianu nu cetese, decât foi „valahă“, deși nu e mirare, d'ecă sub firma noiei societăți „Valahii agitază cu același fanaticism s'elbatoc, cu care au agitată și până acum“. La urmă „Magyar Hirlap“ asigură, că și „Leseverein der Arader rumänischen Culturverein“ va ave sōrtea „Progresului“, adică va fi disolvată. — Nu-i vorbă, profetiile lui „Magyar Hirlap“ de astfel de natură se cam împlinesc, d'er pentru această fi linișțiți jupăni dela numita fōia, că va sosi odată și d'ia dreptății.

Schimbarea cālindarului Iulian. Archiepiscopul și Metropolitul S'erbiei, Mihail, a făcută propunerea, de-a se convoca un sinod ecomenic al bisericei ortodoxe cu scopul de-a se ocupa cu examinarea și determinarea echinocțiului de primăvară, deși și cu cestiunea de el dependentă a serbarei S-lor Pasă. Se vede așa-d'eră, că la ordinea ȳilei va fi cestiunea schimbării cālindarului Iulian. D'iarul grec oficial al patriarhatului din Constantinopol spune, că sinodul de acolo a și numit o comisiune de patru membri, care să studieze propunerea metropolitului Mihail.

Colonisările în Bănăt. În cestiunea importantă și gravă a colonisărilor din Bănăt s'a ținut, precum șcim, în 5 (17) Iulie c. o adunare populară în Făget, convocată de d'ni Coriolan Brediceanu și Sebastian Olariu. Adunarea, după cum ni-se știe, a succedut fōrte bine. Vom reveni.

Societate slovacă în Viena. Studenții slovaci din Viena și-au înființat o nouă societate cu numele „Narod“, (națiunea) în locul societății „Tatran“, care a fost desființată. Ca membri ai noiei societăți se pot înscrie nu numai studenți, ci și alte persoane de naționalitate slovacă.

Căsătoria regelui S'erbiei. Din Belgrad se telegrafiază, că regentul Ristic are de gând să căsătorească pe micul rege al S'erbiei cu o principesă

rusă, încă înainte de-a fi declarat ca majoren. Nu se pȳtă sci, d'ecă planul lui Ristic va pute fi realizat.

† Ellena, ministrul italian de finanțe, a rēposat la 19 Iulie n. în Roma. Ellena era o capacitate financiară remarcabilă. Mōrtea lui e mult regretată în Italia.

Lista contribuitorilor

pentru repararea pagubelor cauzate prin devastările și s'elbătociile dela Turda, Șimleu și Arad.

În urma apelului nostru au mai intrat la administrația „Gazetei“ până aci următoarele sume:

	fl. cr.
Din Blașiu: dela Redacțiunea „Unirei“ 10 fl.; dela d'ni: Dr. Aug. Bunea 2 fl.; Sampaleanu 50 cr.; Petru Suciu 1 fl.; I. Orga 2 fl.; Dr. Grama 2 fl.; N. N. 1 fl.; Silv. Nestor 1 fl.; Vasiliu Olteanu 2 fl. Suma 22 —	
Transportul din nr. 152 al „Gaz. Trans.“ 500 04	
Suma totală 522 04	

O nouă patriarhiă.

Gazetele străine au adus vestea despre numirea, de cātră Papa, a unui „patriarh general“ în Constantinopol. Șoierea pare a se confirma. ȳtă, în adevăr, ce știe în această privință gazeta rusă „Novoie Vremia“:

Diarele din Constantinopol confirmă șcierea că Papa are de gând să creeze un post special de „patriarh general“ pentru toți catolicii din Asia și din peninsula Balcanică, — cu reședința în Constantinopol. Inițiativa pentru acesta se d'ice a fi fostă luată de Pōrtă, care știa că de mult ca guvernul turcesc se înțelegă în privința ocupării posturilor vacante de episcopi direct cu Curia, fără nici o mijlocie străină. Papa nu numai, că a aderat la dorința Pōrtii, ci s'a grăbit a și lua dispoziția, ca tȳte afacerile privitoare la biserica catolică din Turcia europeană și asiatică să se pună sub conducerea patriarhului armean, Azarian, un favorit al Sultanului, și căruia i-s'a reunoscut titlul de patriarh general.

Acastă măsură, continuă gazeta rusă, are o fōrte mare importanță, nu numai pentru că liberăză Orientul de influința centrelor catolice europene, ci mai ales și pentru că prin această se înlătură cu desăvșire Austria din afacerile biserice catolice din Turcia, asupra cărora exercita până acum o influență esențială, ba chiar hotărătoare.

La această observă „Neue Freie Presse“:

lor trei luni de trai cu bărbatul ei. Ea nu afla nici o încurajare s'eu consolatorie. Unchiul Justin, depiāngenduo nu îi ascundea decepțiunea, ce i-a cauzat această afacere. Mătușa Malaise mai mult încă, — blama pe față portarea ei și pleda cauza nepotului s'eu. Religiunea, d'ise ea, încă permite ȳre-cari înșelăciuni, trebuie să se cedezi puțin sub împrejurări spre a obține apoi mult. Astfel procedase mătușa Malaise cu fostul ei bărbat. În ceea ce privește însă pe Celestina, purtarea ei era ca unei nebune, ȳr nu ca a unui bun creștin.

Acastă atitudine a rudelor sale nu era tocmai cauza suferințelor d'nei Vernier. Ceea ce însă o făcea să sufere mai mult era, că simțea un gol, o plietisă, care resista la tȳte exercițiile de pietate, la tȳte rugăciunile. Imaginile, pe cari închipuirea ei, provocată prin credință, le evoca eltă-dată, acum nu mai reapăreau. Ea era persecutată prin nouă aspirațiuni, pe cari se temea a și-le mărturisi ei înseși.

Amintirea ȳrelor de repaus, pe cari le petrecuse în intimitatea casei conjugale, lângă bărbatul ei, o urmărea neincetat. I-se părea, că-l vede trist

și rugător, cu o expresiune de durere și tandreță, pe care ea o observase deja pe față lui, ȳr inima ei bătea cu putere. Ea se reculese și se simțea schimbată. De când nu se mai escita a combate, tēnra femeia observă, că multe idei, așa-d'icend s'au șters din gândul ei. Li apăreau indocli, nu asupra fondului credințelor sale religioase, ci asupra exigențelor, ce ea le atribuisese. Gustand, deși puțin, din viața astfel, cum natura a făcut-o, ea se întreba, d'ecă Dumnezeu ar pute se impună creaturilor sale regule în contradicere cu blānde inclinațiuni ale ființei lor. Și în fiă-care ȳi, ea aducea înaintea altarului incertitudinile sale, căința pentru mālhuirea ei și chiar căința pentru evlavie ei escisivă.

Ea ar fi putut consulta pe un preot; însă amintirea directorului ei din Nancy, îi era penibilă. Ea se decise a ascunde secretul s'eu ȳmenilor: ea nu le datora, conformă prescripțiunilor credinței sale, decât mărturisirea greșelilor sale; sentimentele ei puteau să rămān între ea și Dumnezeu.

Se înțelege, că această tēnra femeie, în astfel de dispozițiuni, nu s'a pădit de omul fără ocupațiune, care se mișca

pe lângă ea. Ea își pēstrase de-altminte această neexperiență inocentă, care apēră atāt de mult pe creaturile elitei în contra contagiunii cu rēul. Ea nu cunosea nici pe d-lă Lancel, nici specia, al cārei destul de vulgar specimen era el.

ȳtă anume, ce împrejurare a compromis-o. Într-o Duminec, la eșirea din biserică, ea alunecă pe treptele biserice și era pe aci să cadă; d-lă Lancel se grăbi și o rețin; ea atunci îi adresă două cuvinte de mulțămire. Nimenea nu a putut auzi aceste cuvinte, însă un mare număr de persoane, după cum se asigură în urmă, ar fi distins perfect o expresiune particulară, în momentul când ea îi vorbi frumosului bărbat. În fine se află un lucru neauzit până atunci: d-lă Lancel îi știe d'nei Vernier, și probabil, că și aceea îi răspundea. O bătrână, cu rea reparațiune, le ducea scrisorile. Într-una din ȳile a fost văcut d-lă Lancel dând bătrānei nisce bani și un bilet. Bătrāna a fost iscodită de nisce persoane, ce se interesau de această afacere. Acastă fuse a treia scrisore, ce ea mijlocise. În realitate această vrājitoare își rīdea de d-lă Lancel, pen-

tru care dintr-un motiv ȳre-care îi păstra un dinte, singurul care-i mai rămase.

Tribul evlavioselor era divizat în cestiunea tinerei femei; din puținul, ce transpirase în public, unele plāngeau; probabil, că tȳte i ar fi ținut parte, d'ecă s'ar fi plāns în contra bărbatului ei. Însă o mândrie naturală și o pudre secretă îi interȳise de a vorbi de această, ȳr d-na Malaise, acelora cari o interogau, le răspundea, că nepȳta ei ar fi puțin cam smintită. Publicul nu avea asupra motivelor despărțirii tinerei pārech decât informațiuni vagi. În aceste condițiuni, judecata femeilor, în general urite și bătrāne, este rare-ori favorabilă unei femei tinere și frumoase. După ce pluti cātva timp această afacere și după ce demersurile frumosului d-nu Lancel fură cunoscute, opiniunea acestor femei se declara pe față în contra d'nei Vernier. În consecință, tribul evlavioselor se unī în păreri: trebuia să se pună capet scandalului. Se decise de a preveni pe d-na Malaise despre conduita nepȳtei sale și pe d-lă Lancel despre relațiunile, ce d-lă Lancel întreținea în casa sa

Dacă încercările Curiei, de care se vorbește aici, de a crea un centru bisericesc catolic pentru Orient, se vor face în adevăr, această măsură va avea, cu adevărat o importanță mai multă politică, decât bisericească. Ea va putea fi redusă fără îndoială la intențiunea de a lucra împotriva alianței întreprinse în Orient, prin eliminarea numărului drepturilor de patronate bisericesc ale Austro-Ungariei, precum și a celor negreșite mai puțin numeroase ale Italiei. Este însă lucru îndoișos, deosebi catolicii latini din Turcia, cari de altfel nu sunt numeroși, vor primi să fie înșghebați în aceeași comunitate religioasă cu partizanii ritului armănesc.

Expoziția franceză din 1900.

Dilele acestea a apărut în „Journal Officiel” din Paris decretul prin care e prescris, că o expoziția universală de opere de artă și de produse industriale și agricole se va deschide la Paris la 5 Mai 1900 și va fi închisă la 31 Octombrie același an.

Acestu decretu este precedat de un raport adresat președintelui Republicii de către ministrul de comerț, raportu cel publicăm în întregul său:

Domnule președinte! În momentul când expozițiunea universală din 1889 își închidea porțile în plină apoteoză, expanși și vizitatori își dau iustintiv întâinare la Paris în 1900.

Încă sub impresia spectacolului impunător, ai cărui actori și martori erau, ei se întrebau deja prin ce minuni geniul Franței și alu oșpetilor ei ar putea, deosebi nu să facă să se uite strălucirea sărbătorii centenarului, celu puțin a inaugura cu demnitate alu două decedea vécū și să însemneze ast-felu noulu pasu făcutu în mersul înainte alu civilizației contemporane.

Trei ani abia au trecut dela această perioadă strălucită în timpul căreia Franța, conștientă de mărirea ei, sigură de ea însăși, desvélua în mijlocul celorlalte națiuni, comorile produciunii sale artistice, industriale și agricole.

Cu toate acestea, opiniunea publică cere guvernului d'a fixa de pe acuma data sărbătorii pacifice la cari vor fi obișnuiți toți producătorii, toți lucrătorii din lume. Sentimentul, ce se desemna în zilele din urmă ale anului 1889, a luat consistență: elu se afirmă stăruitor și neresistibil, cere ca intervalul, care de 40 de ani a despărțit expozițiunile noastre universale din 1855, 1867, 1878, 1889, să nu fiă întrecut. Guvernul nu putea să nu se asocieze la această dorință unanimă, conformă cu tradițiunea neconștientă urmată; elu nu a încetat d'a se preocupa de dispozițiunile preliminare de luat și crede momentul venit de a eși din perioada curat pregătitoare spre a intra în aceea a execuției. Opera de îndeplinitu pentru viitoru expozițiune va cere în adevăr stăruiri prelungite și susținute.

Progresele realizate, acele ce se sfirșesc sub ochii noștri, învoesc a se întreced unu spectacol, întreced încă prin strălucirea sa pe calea, ce ne-a fost datu să admirăm. Ori-care ar fi fostu magnificența expozițiunilor precedente, ele sunt inevitabilu eclipsate prin expozițiunile noi ce jalonează calea deschisă umanității și resumă cuceririle sale succesive.

Acăsta face succesul acestor sărbători periodice ale muncii, acăsta este cauza principala a puternicei atracțiuni ce ele exercită asupra masselor. Expozițiunile nu sunt numai zile de odihnă și de bucurie în laboarea popórelor; ele apar din timp în timp ca nise culmi de pe care măsurăm drumul percursu. Omul ese din ele reconștat, plin de energie și însuflețit de o adăncă încredere în viitoru. Acăsta încredere, apana-

giu exclusiv alu cător-va nobile spirite din vécult din urmă, se răspândește astăzi din ce în ce mai mult; ea este religiunea generală a timpurilor moderne, cultu fecund în care expozițiunile universale iau locu ca maiestose și folositoare solemnități, ca manifestări trebuincioase ale existenței unei națiuni muncitoare însuflețită de o nestăpânită trebuință de expansiune, ca întreprinderi recomandându-se mai puțin prin câștiguri materiale de ori-ce ordin, ce sunt consecința lor de cătu prin impulsione viguroasă dată spiritului omenesc.

Periodicitatea admisă până acuma readuce neapăratu viitoru expoziția universală la Paris la data ce părea, încă din 1889, că trebuie să se impue puterilor publice, la anul 1900. Va fi sfirșitul unui vécū de unu prodigiosu avântu științific și economic; acăsta va fi totodată începutul unei ere a cărei mărirea o profetisează savanții și filosofii și ale cărei realități voru întrece fără îndoială visele imaginațiunilor noastre.

N'am nevoie să insistu pe lângă d-v. domnule președinte, asupra interesului ce pôte presenta o expozițiune universală la acăsta dată. Cu totă abilitatea și sciința cu care au fost organizate, revistele retrospective din 1889 lasă unu câmpu largu studiilor de același gen, ce ar trebui reluate în 1900. În domeniul artelor frumoase, de pildă. va fi ușor să se degajeze caracterele principale ale mișcării artistice, ce se urmăzează în momentul acesta și a se opune în câteva opere esențiale arta din a doua jumătate a secolului, artei romantice precum și artei clasice. În domeniul științei, industriei, agriculturii, apropierea dintre proceduri, metodele și produsele la origina și în terminul perioadei centenale, va furniza învățămintele cele mai prețioase și va stăru în același timp atracțiunea cea mai puternică. Toate ramurile activității omenesc voru trage folose de o potrivă din acestu bilanș, din care se voru degaja condițiunile materiale și morale ale vieții contemporane.

Expozițiunea din 1900 va constitui sinteza, va determina filosofia secolului alu nou-spre-decelea.

Vi se va păre, fără îndoială, domnule președinte, așa precum mi-se pare și mie, că e necesar d'a pregăti de pe acum acăsta operă măreță și a înșcina oficialu pe artiști, savanți, industriași, agricultori, că viitoru expozițiune universală, instituită de Franța, va fi în 1900. De altminteri, însuși succesul expozițiunei precedente, conservarea palatelor de pe Campul lui Marte și experiența dificultăților extreme peste care a trebuit să se trecă pentru a desăvărși, în 1889, opera începută la 1884, face indispensabilă o lungă perioadă de studii și de lucrări, pentru a permite Franței să încheidă printr'unu triumf pacnicu secolulu pe care l'a inaugurat, organizându cele dintăiu expozițiunii naționale.

Raportul

societății de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu.

(U r m a r e.)

II. Averele societății cu finea anului.

A. Biblioteca.

1.) Cărțile. La începutul anului biblioteca număra 1762 opuri în 1884 volume și 325 fascicule. În decursul anului s'a înmulțit cu 97 opuri în 87 volume și 23 fascicule. Prin urmă cu finea anului 1891/92, biblioteca consta din 1859 opuri în 1971 volume și 348 fascicule. Biblioteca patristică, care se administrează separat, cuprinde 45 autori în 65 volume și 39 fascicule. Notăm aici, că acăsta biblioteca din urmă s'a completat în anul acesta, procurându-se totu ce lipsia și ce a apărut până acum. Adăugându opurile din bibliotece patristică la cele de mai sus, rezultă suma de 1904 opuri în 2036 volume și 387 fascicule.

La acestu crescământu îmbucurător

a ajuns biblioteca parte prin donațiuni, parte prin procurarea pe banii societății și parte prin compactarea de diare complete.

Cu recunoștință însemnăm aici numele p. t. donatori:

Academia Română 4 opuri în 3 vol. și 1 fasc.; Iacob Negruzzi 1 op; Ioan Bian 1 op; Dr. Daniil P. Barciaru, profesor 1 op 2 fasc.; Zacharia Boiu, ases. consist. 1 op; Mateiu Voileanu, ases. consist. 1 op; Demeter Anton, comerciant 31 opuri în 27 vol. și 7 fasc.; Constantiu Stezariu, căp. în pens. 1 op; Facultatea de litere și filosofie, Bucuresc 1 op; G. G. Meitani 2 opuri 2 fasc.; Simeon Stoica 1 op; Paul Oprea, profesor, 1 op, 1 fasc.; Societatea „Inocențiu M. Clain”, Blașu, 1 op în 1 vol.; Ioan Broju, publicist și cleric: Ilie Ciuruga, George Cosma și Candiș C. Suciu, câte 1 op 1 fasc.; Ilarion Chendi 4 opuri 5 vol.; Laureniu Ciorbea 2 op. 2 vol.; Gavriil Gherman 1 op 1 vol.; apoi pedagogii Romul Vraciu, 2 op. 1 vol. 1 fasc.; Ioan Meșianu, 1 op; Romul Todea 1 op; Ilie Bunea 2 op. 2 fasc. Societatea de lectură „Petru Maior”, Budapesta, 1 op 1 fasc. Suma 63 opuri 47 vol. 22 fascicule.

Pe banii societății s'au procurat 24 opuri în 30 volume și 2 fascicule.

Prin compactarea și înregistrarea diarelor s'a sporit biblioteca cu 11 opuri în 11 volume.

Toate aceste opuri au stat la dispoziția membrilor. Mai multu cetite au fost opurile din grupa teologică, literară și istorică, și mai puțin cele filosofice și juridice.

Diare. În decursul anului societatea a primit următoarele 18 diare gratuite: „Biserica ortodoxă”, „Biserica și Școala”, „Candela”, „Folia Diecesană”, „Românische Revue”, „Lumina pentru toți”, „Transilvania”, „Încercări Literare”, „Deșteptarea”, „Minerva”, „Telegraful Român”, „Tribuna”, „Gazeta Transilvaniei”, „Gazeta Bucovinei”, „Luminătoriu”, „Timpul”, „Tageblatt” și „Nep-tanítóklapja”.

Abonate au fost: „Convorbiri literare”, „Revista nouă” și „Folia Ilustrată” (până în Ian. 1892). Afară de acestea au mai sosit la societate numeroși singuratici din unele reviste, precum: „Arhiva” 1 număr, „Pedagogul român” 3 numere, și „Vulturul” 2 numere.

Toate diarele și revistele amintite au fost puse la dispoziția membrilor spre cetire în o sală anume destinată spre acestu scop și corăspunătoru aranjată.

Valoarea în bani a bibliotecei se urcă de prezentă la suma de 3600 fl.

B. Cassa. Averele societății în bani gata e de 840 fl. 35 cr., din cari la institutul „Albina” sunt depuși 822 fl. și 32 cr., er disponibili la cassă 18 fl. 3 cr.

Intratele anului acestuia, fără saldu alu trecut facu 254 fl. 61 cr.; eșitele 231 fl. 91 cr., rezultă unu venit curat de 22 fl. 70 cr.

Capitalul neatingil a fost la finea anului trecut de 534 fl. 74 cr., la cari în vederea venitului curat însemnatu avut în anul acesta, nu se pôte adăoge nimic.

C. Arhiva. În archivă au intrat în decursul acestui an 83 acte, cari s'au alăturat la cele din anii precedente.

D. Colecțiunea numismatică. Acăsta s'a înmulțit cu 9 piese în valoare de 49 cr. Adăogându-le la piesele anului trecut, rezultă 181 piese în valoare de 28 fl. 86 cr.

E. Sale. Mobiliaru. Precum în anul trecut, așa și în anul curențu, s'au pus la dispoziția societății din partea Seminarului 2 odăi. Una a fost întrebuintă ca sală de lectură, er alta ca sală pentru păstrarea cărților bibliotecei. La mobiliarul acestor sale s'a ivit trebuința de a se adăoge unu dulap pentru cărți, ceea ce nu s'a putut, fiind acăsta în dependență de acuirarea unui localu mai spațios. Întregu mobiliarul societății represintă o valoare de 468 fl. 90 cr. Er averea totală calculată în bani este circa de 4700 fl.

III. Adaus.

Pe basa celor espuse până aici se pôte constata, că societatea a făcutu unu progres îndestulător, laudă celor, cari au lucrat cu zel și abnegațiune întru ajungerea scopurilor sale.

În speranța, că elevii institutului Andreianu vor sprijini și pe viitoru cu căldură acăsta societate, lucrându cu zel la înflorirea ei, le recomandăm concordiă și stăruință în afacerile administrative, ca și în cele literare.

Cu acăsta terminându-și Comitetul agendele, ce i s'au încredințat și mulțămindu pentru încrederea pusă în el, cere ca on. Societate să binevoască a-i da absolutoriul.

Sibiu, din ședința Comitetului societății de lectură „Andrei Șaguna”, ținută la 12 Iunie 1892.

Nicolau Vătășanu,
președinte.

Petru Inga,
notar.

Necrolog.

† Ioan I. Popovici,

funcionar la serviciul de studii și construcțiuni alu ministerului lucrărilor publice în Bucuresc,

a încetat din viață la 7 (21) Iulie 1892 la 1 ora d'n nopte în urma unei suferințe grele, în etate de 26 ani.

Despre acăsta dureră pierdere înconștientă pe toate rudeniile, amicii și cunoștii răposatului unchiul lui G. I. Nica și surorile lui Lenuta, Veturia și Irena.

Rămășițele pămâtesc ale scumpului decedat sunt depuse în casa rece în cimiterul din Gröveru, de unde vor fi conduse la mormântu Sâmbată în 11 (23) Iulie 1892 la orele 4 p. m.

Brașov, 10 (22) Iulie 1892.

Fiă-i țărina ușoră și memoria binecuvântată!

L i t e r a t u r ă.

Au apărut:

Deutsche Uebertragungen aus den auserlesenen Dichtungen des verstorbenen rumänischen Dichters Michael Eminescu, von Em. Grigorovitz. Tipărită sub auspiciile ministerului român de culte și instrucțiune, Bucuresc 1892. În acăsta broșura se cuprindu poesii mai alese de ale lui Eminescu, traduse în versuri pe limba germană. Amu cetit cu atențiune broșura d lui Grigorovitz și amu rămasu pe deplin satisfăcut, vedându cu cătu dibăcia și mlădiere a sciut d-sa să traducă pe nemșese cele mai grele dintre poesii nemuritorului poet. Cetitorul broșurei d lui Grigorovitz va simți de sigur unu deosebitu farmec, ce transpiră din alcătuirea metrelor și a rimei turnate într'o nemșescă ușoră, care exprimă cu multă fidelitate ideile, ce Eminescu le a îmbrăcatu cu atăta măestrie în versuri. În saura a patra mai alesu d lui Grigorovitz se dovedesce de unu talentat traductoru și versurile din urmă:

Kommt, o komm' ihr Lebensbilder,
Dass mein Aug' euch wieder blickt!
Ah! Das Werkzeug liegt zerbrochen
Und der Meister ist verrückt!

sunt atăt de reușit traduse, încâtu facu asupra-ne totu aceeași impresie, ce o facu cetindu-le în originalu. — Broșura costă 3 lei. A se adresa la Graeve et Comp. Bucuresc.

DIVERSE.

O mângăere. (Între doi soți). Elu „Eleno dragă, în biserică abia ai pronunțat vorba „Da”. — Ea: „Eram așa de zăpăcită, dragă Victor; la proxima ocaziune voi pronunța mai tare!”.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Iulie 1892 st. v.

s'a deschis nou abonamentu.

la care invităm

pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețulu abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe unu an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unu an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe unu an 2 fl., pe șese luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe unu an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactoru responsabilu: Gregoriu Maior.

Cursulu pieței Brașov

din 22 Iulie st. n. 1892

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price. Items include various currencies and bonds like 'Banote românești', 'Argint româneș', etc.

Cursul la bursa din Viena

din 21 Iulie a. e. 1892

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price. Items include 'Nota de aur 4%', 'Nota de hârtie 5%', etc.

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price. Items include 'Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare', 'Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)', etc.

Nr. 321—1892.

889,3—3

CONCURSU.

Pentru ocuparea postului de învățător adjunct la școala reuniunii grănițarești din Cujir, comitatul Hunedorei, pre lângă un salariu anual de 300 fl. v. a. apoi cvartir în edificiul școlii și lemnele de foc necesare, prin acesta cu terminul până la 7 August st. n. a. c. se escrie concursu.

Reflectanții au să-și trimită suplicele instruate cu toate documentele prescrie la:

Comitetul administrator de fondul și școlile de reuniune a foștilor grănițeri, din regimentul român I.

Sibiu, 18 Iulie 1892.

Szám 4790—1892 tkv.

891,1—1.

Arveresi hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bontoiu András végrehajtatonak Farnika Zaharie végrehajtást szenvedő elleni 1200 frt. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbíroság) területén lévő brassó város területén fekvő a brassói 2690 zs. tjkben A + a foglalt: 2980, 2981, 2983 és 2984 hrsz. egész ingatlanokra és pedig a 2983 hrsz. ingatlanra 450 frt., a 2980, 2981 és 2984 hrsz. ingatlanra 296 frt. összesen 746 frt. ezenel megállapított kikiáltási árban az árverest elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892 évi Augusztus hó 2 napján delletől 9 órakor ezen kir. törvényszék tkvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Brassó 1892 évi május hó 28 napján.

A kir. törvényszék mint tkv. hatóság.

Avisu d-lorú abonati!

Rugám pe d-nii abonati ca la reînnoirea prenumeratiunii se binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, se binevoiască a scrie adresa amuritu și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Mai 1892.

Large table with multiple columns showing train routes and schedules between various cities like Budapest, Brașov, Sibiu, etc. Includes sub-headers for different line segments and specific train types.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse însemneză orele de noapte.